

LBRIS

We know
books

Laura Poțincu

Tiberiu Foris

Piața unică europeană

**Instituții juridice de drept al Uniunii Europene,
metode și tehnici utilizate în management**

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Abrevieri	IX
Capitolul I. Raportul juridic de drept al Uniunii Europene. Despre mecanismul juridic utilizat în implementarea dreptului Uniunii Europene	1
Secțiunea 1. Dreptul Uniunii Europene, sistem bazat pe raportul juridic de drept. Noțiuni, clasificare și normă juridică a dreptului Uniunii Europene	1
§1. Noțiuni generale privind dreptul în Uniunea Europeană	1
1.2. Norma juridică aparținând dreptului Uniunii Europene	14
1.3. Caracterele juridice ale dreptului Uniunii Europene.....	17
1.4. Izvoarele (sursele) dreptului Uniunii Europene. Instrumente utilizate în instanțele de judecată din statele membre ale Uniunii Europene în problemele apărute în interiorul raportului juridic	18
1.5. Aplicarea legii în timp, spațiu și asupra persoanelor, în domeniul dreptului Uniunii Europene	52
1.6. Noțiunea și izvoarele raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene	59
1.7. Părțile raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene	75
1.7.1. Instituții publice, operatori economici, consumatori ori salariați, subiecți ai raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene.....	75
1.7.2. Instituții specifice ale Uniunii Europene, subiecți ai raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene	97
1.7.3. Instituții europene exterioare Uniunii Europene, care nu sunt subiecți ai raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene, deși denumirea	

acestora este asemănătoare instituțiilor Uniunii Europene	135
1.8. Conținutul raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene	144
1.8.1. Conținutul raportului juridic dintre operatorul economic și consumator aplicat și domeniul dreptului Uniunii Europene	144
1.8.2. Reglementarea dreptului subiectiv în sistemul juridic din România, stat membru al Uniunii Europene, premisă a dezvoltării raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene în contextul activității comerciale derulate pe piața unică europeană	145
1.8.3. Reglementarea obligației subiective în sistemul juridic din România, stat membru al Uniunii Europene, premisă a dezvoltării raportului juridic aparținând dreptului Uniunii Europene în contextul activității comerciale derulate pe piața unică europeană	147
1.8.4. Obiectul raportului juridic, în sistemul juridic din România, stat membru al Uniunii Europene, instituție juridică ce include drepturile și obligațiile subiecților raportului juridic aparținând Uniunii Europene	159
1.8.5. Conținutul raportului juridic dintre consumator și operatorul economic ce își desfășoară activitatea pe piața comună europeană. Armonizarea legislației din România, stat membru al Uniunii cu legislația adoptată la nivelul Uniunii de către instituțiile juridice aparținând Uniunii Europene	168
1.8.6. Conținutul raportului juridic dintre salariat și operatorul economic angajator ce își desfășoară activitatea pe piața comună europeană. Armoni- zarea legislației din România, stat membru al Uniunii, cu legislația adoptată la nivelul Uniunii de către instituțiile juridice aparținând Uniunii Europene	209

Capitolul II. Acte juridice încheiate între subiecții raportului aparținând dreptului Uniunii Europene și activitatea subiecților aparținând acestui raport juridic	228
3.1. Despre actele juridice încheiate între subiecții raportului aparținând dreptului Uniunii Europene	228
Contractul civil și contractul comercial	228
3.2. Actele normative adoptate de instituțiile Uniunii Europene, instrumentele juridice ale Uniunii Europene	233
3.2.1. Despre actele normative adoptate de instituțiile Uniunii Europene	233
3.2.2. Regulamentele	234
3.2.3. Directivele	237
3.2.4. Deciziile	241
3.2.5. Recomandările și avizele	243
3.2.6. Rezoluțiile, declarațiile și programele de acțiune	245
3.2.7. Publicarea și comunicarea actelor normative adoptate la nivelul Uniunii Europene	247
3.3. Activitatea operatorilor economici din Uniunea Europeană în cadrul pieței comune europene	248
3.3.1. Reglementarea juridică a contractului de acordare a etichetei ecologice	248
Capitolul III. Piața unică europeană, economie și drept al Uniunii Europene	253
Secțiunea 1. Piața. Piața unică europeană	253
2.2. Evoluția dreptului Uniunii Europene și a managementului operatorilor economici. Metode, tehnici și alte instrumente juridice și de management	260
2.2.1. Dezvoltarea Uniunii Europene	260
2.2.2. Componenta Uniunii Europene și extinderea sa	265
2.2.3. Regulile de drept instituțional aplicabile în dreptul Uniunii Europene	269
2.2.4. Personalitatea juridică a Comunităților Europene și a Uniunii Europene	270

2.2.5. Regulile de drept material aplicabile în dreptul Uniunii Europene	272
2.2.6. Ordinea juridică internă, internațională și a Uniunii Europene	273
2.2.7. Acquis-ul Uniunii Europene	285
2.2.8. Operatorii economici pe piața unică a Uniunii Europene. Management și drept, metode, tehnici și alte instrumente	285
2.3. Libertățile fundamentale ale Uniunii Europene și domenii de activitate vizibile pe piața unică europeană.....	289
2.3.1. Libertățile fundamentale pe piața unică europeană	289
2.3.2. Piața unică europeană și dreptul proprietății intelectuale	290
2.3.3. Dreptul la marcă în comerțul electronic prin licitație publică, pe piața unică a Uniunii Europene	336
Bibliografie	343

Capitolul I

Raportul juridic de drept al Uniunii Europene. Despre mecanismul juridic utilizat în imple- mentarea dreptului Uniunii Europene

Secțiunea 1. Dreptul Uniunii Europene, sistem bazat pe raportul juridic de drept. Noțiuni, clasificare și normă juridică a dreptului Uniunii Europene

§1. Noțiuni generale privind dreptul în Uniunea Euro- peană

Dreptul a apărut odată cu constituirea primelor forme de comunitate umană. La început, regulile de drept nu se distingeau de normele de morală sau de regulile religioase. Însăși creatorii dreptului romanic au făcut confuzie între normele religioase (*fas*) și normele juridice (*jus*), ei conferind normelor juridice autoritatea și forța religiei. Cel ce încălca o normă juridică intra în conflict cu voința divină, sancțiunea pentru asemenea faptă fiind pedeapsa cu moartea.

În Europa, primul apărut a fost dreptul aplicat în statele membre ale Uniunii Europene. Când statele europene au evoluat, unele fiind constituite, în timp, sub forma unor imperii, cum a fost Imperiul Roman, Imperiul Spaniol, Imperiul Austriac etc., au fost „experimentate” războaiele de cucerire pe teritoriul Europei. Distrugerile aduse de războaie, impactul negativ asupra comerțului, au determinat nevoia constituirii unei uniuni: Uniunea Europeană, care a constituit o asociere de prevenție a unui nou război, după cel de-Al Doilea Război Mondial, dar și un loc propice comerțului, instituindu-se o piață unică europeană și o nouă putere comercială.

Dreptul comunitar a fost definit¹ ca ansamblul normelor juridice aplicabile în ordinea juridică comunitară. În concepția noastră, această definiție poate fi „transmisă” și dreptului Uniunii Europene. Astfel, **dreptul Uniunii Europene** reprezintă ansamblul normelor juridice aplicabile în ordinea juridică a Uniunii Europene.

Dreptul Uniunii Europene reprezintă, astfel, o armonizare între multiplele ramuri de drept național (cum ar fi² dreptul social din cadrul dreptului muncii și al securității sociale³, dreptul social din cadrul dreptului mediului, dreptul comercial și al consumului etc.) și dreptul Uniunii Europene.

Astfel, dreptul Uniunii Europene reprezintă ansamblul de reguli juridice ce guvernează organizarea și funcționarea instituțiilor Uniunii Europene, precum și regulile aplicabile domeniilor privind activitate economică (piața unică europeană, uniunea vamală, concurența etc.) prevăzute de Tratatul Uniunii Europene⁴.

Este important de reținut faptul că dreptul Uniunii Europene se aplică pe teritoriul statelor membre ca un drept național, intern, și nu ca un drept străin⁵.

Dreptul Uniunii Europene, prin crearea lui și prin sistemul la care se referă, este opera voinței suverane a statelor membre și le aparține ca un drept „în comun”, integrat sistemelor de drept naționale.

Sistemul dreptului Uniunii Europene a atins numeroase domenii juridice naționale ce aparțin atât dreptului privat, cât și dreptului public.

Dreptul Uniunii Europene realizează o armonizare între multiple ramuri de drept național, indiferent că este vorba despre dreptul comercial și al consumului, social (în domeniul protecției salariatului și a mediului natural), vamal sau al securității Uniunii Europene.

¹ C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Ed. Economică, București, 2003, p. 48.

² L. Mureșan, Drept comunitar. Protecție juridică și responsabilitate socială, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov, 2008, p. 9-11.

³ O. Ținca, Drept social comunitar, Ed. Lumina Lex, București, 2003, p. 5.

⁴ C. Lefter, op. cit., p. 81 și urm.

⁵ R. Lisenche, L. Mureșan, Noțiuni de drept comunitar, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov, 2005, p. 12-30.

Dar normele de drept Uniunii Europene nu acoperă toate domeniile de reglementare juridică caracteristice unui sistem național de drept.

Există domenii în care dreptul Uniunii Europene nu are vocație de a se impune regulilor juridice naționale. Un astfel de domeniu este, spre exemplu, cel al dreptului penal.

Dar, și în aceste domenii, prioritatea și efectul direct al dreptului Uniunii Europene pot determina judecătorul național să lase inaplicabilă una sau alta dintre normele legale interne, dacă aceasta ar fi în contradicție cu prevederile dreptului Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile din cadrul Tratatului privind Uniunea Europeană, al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, dar și al prevederilor constituționale [spre exemplu, art. 11 alin. (1) și (2) și art. 20 alin. (1) din Constituția României].

Dreptul Uniunii Europene poate fi clasificat astfel:

1. În funcție de *sursele* sale:

- **Drept originar sau primar**, care este dreptul creat de Tratatul institutiv ale Uniunii Europene împreună cu convențiile și protocoalele care le sunt atașate.

- **Drept derivat sau secundar**, adică dreptul rezultat prin activitatea instituțiilor Uniunii Europene în aplicarea tratatelor Uniunii Europene.

2. În funcție de *conținutul* său:

- **Drept instituțional**, care privește organizarea instituțiilor Uniunii Europene, puterile lor și relațiile dintre ele sau cu exteriorul Uniunii.

- **Drept material**, adică regulile care se aplică în domenii bine definite de Tratatul Uniunii Europene.

Din punct de vedere formal, dreptul Uniunii Europene aparține dreptului internațional public, fiind parțial constituit și bazat pe tratate încheiate între state suverane.

Pentru a înțelege noțiunile utilizate în cadrul ramurii de drept numite „dreptul Uniunii Europene” vom expune cele mai importante instituții juridice utilizate în dreptul privat.

Astfel, vom prezenta¹ și vom analiza instituții juridice tratate de discipline precum: teoria generală a dreptului, dreptul civil partea generală, dreptul comercial, dreptul muncii ori dreptul proprietății intelectuale.

De asemenea, pentru o mai bună comprehensiune a noțiunilor de drept și a mecanismului juridic de către studenții diferitelor specializări aparținând facultăților cu profil economic ori a specialiștilor din domeniul economic, vom prezenta cele mai importante elemente aparținând dreptului Uniunii Europene prin raportare la mecanismul juridic de bază dezvoltat de teoria generală a dreptului și dreptul civil partea generală.

În continuare, vom realiza a succintă analiză a dreptului privat și a disciplinelor de drept utilizate în sfera afacerilor, domeniu cu profunde interferențe cu dreptul Uniunii Europene, în contextul pieței comune a Uniunii.

Momentul constituirii Uniunii Europene, cu sistemul juridic aferent, adecvat unei funcționări normale a pieței unice europene, a fost creat într-un moment în care sistemele juridice ale statelor europene fuseseră testate în timp, „perfecționate” și funcționau eficient. Astfel, sistemul juridic al Uniunii Europene a fost „adăugat” sistemelor lor juridice interne, completându-le.

Reglementările interne ale statelor membre și sistemele lor juridice se aplică în continuare, ca o bază a sistemului juridic al Uniunii Europene. Un exemplu în acest sens, în domeniul afacerilor: sistemul Uniunii Europene stabilește regulile privind derularea afacerilor pe piața unică europeană, dar regulile privind constituirea și funcționarea subiecților raporturilor juridice de drept al Uniunii Europene sunt cele stabilite în fiecare stat membru al Uniunii Europene.

Astfel, reglementările interne specifice fiecărui stat membru, inclusiv România, și sistemele lor juridice interne sunt parte, în

¹ L. Poșincu, C. R. Poșincu, *Dreptul Uniunii Europene. Aspecte generale și particulare în comerțul din România, stat membru al Uniunii / European Union law. General and particular aspects of trade in Romania, member state of the Union (bilingv română-engleză)*, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov, 2019, p. 32-49.

opinia noastră, a dreptului Uniunii Europene și le vom dezvolta în cele ce urmează.

În literatura de specialitate din România¹ **dreptul** este definit ca fiind ansamblul regulilor asigurate și garantate de către stat, care au ca scop organizarea și disciplinarea comportamentului uman în principalele relații din societate, într-un climat specific manifestării coexistenței libertăților, apărării drepturilor esențiale ale omului și justiției sociale.

Regulile edictate (elaborate) de către stat poartă denumirea de **norme juridice**.

Garantarea normelor juridice este realizată prin punerea în aplicare a sancțiunii (cuprinse de către norma juridică), în cazul în care acea normă juridică este încălcată. Punerea în aplicare este realizată de către stat prin autoritatea publică care are competență într-un anumit teritoriu.

Statul este o realitate absolută, deoarece nu recunoaște nicio autoritate superioară. Statul își exercită atribuțiile pe un anumit teritoriu. Pe acest teritoriu și față de persoanele aflate pe el, statul organizează dreptul. Fiecare stat legiferează, astfel, pe teritoriul său.

Avem între normele de drept unele care se aplică numai statelor respective în relațiile lor interne norme reunite de dreptul intern. Alte norme se aplică statelor diferite care intră în contact în viața internațională (normele se aplică statelor ca atare, sau supușilor mai multor state deosebite, când aceștia intră în contact) formând dreptul extern sau internațional².

Dreptul național (la fel ca și dreptul internațional) se împarte în drept public și drept privat.

¹ V.V. Popa, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 91.

² M. Djuvara, *Teoria generală a dreptului – drept rațional, izvoare și drept pozitiv*, Ed. All, București, 1995, p. 43.

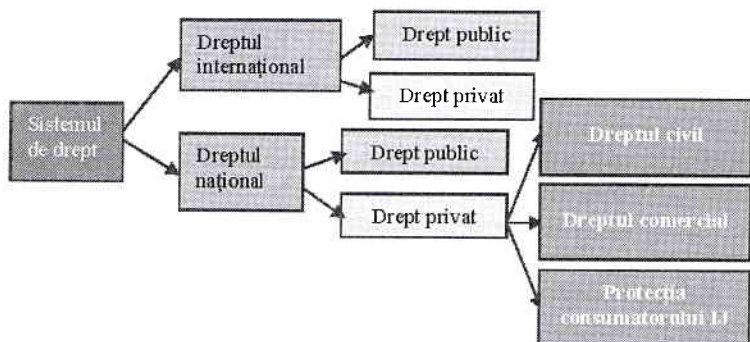

Figura nr. 1

Dreptul public tratează constituirea statului și a puterilor publice și raporturile dintre stat și particulari în general. Adică, dreptul public reglementează ordinea publică și privește organizarea și activitatea statului și a puterilor publice constituite în stat; dar și raporturile juridice stabilite între guvernanți și cei care sunt guvernați¹.

Dreptul privat reglementează actele particularilor care nu pun în discuție decât interesele individuale. Adică, dreptul privat se ocupă de ordinea juridică privată, reglementând și ocrotind raporturile sociale de interes individual, particular, stabilite între persoane fizice sau juridice private².

Dreptul privat cuprinde, în principal: *dreptul civil*, *dreptul comercial*, *dreptul familiei* etc. Există autori³ care împart dreptul privat doar în două ramuri principale: dreptul civil și dreptul comercial.

În condițiile apariției actualului *Cod Civil (C.civ.)*, ce restructurează domeniul dreptului privat, există autori ce contestă autonomia dreptului comercial.

¹ V.R. Guillien, *Droit public et droit prive*, Melanges Brethe de la Gressaye, 1967, p. 311 și urm.

² I. Micescu, *Curs de drept civil*, Ed. All Beck, București, 2000, p. 59.

³ I.L. Georgescu, *Drept comercial român*, vol. I, Ed. All Beck, București, 2002, p. 5.